

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_32_INOVACE_CJL_44

Ladislav Fuks – Spalovač mrtvol

Mgr. Veronika Brynychová

Období vytvoření: prosinec 2012

Ročník: 4.

Tematická oblast: Čtenářská gramotnost absolventa OA

Předmět: český jazyk a literatura

Výstižný popis způsobu použití výukového materiálu ve výuce:

Vzhledem k podobě ústní části státní maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury klademe velký důraz na dovednost rozboru uměleckého textu. V první řadě vedeme žáka k pochopení uměleckého textu a jeho zařazení do historického kontextu tak, aby vyvodil záměr autora. Následně žák provede rozbor lexikální, syntaktický, kompoziční a stylistický.

Ladislav Fuks – Spalovač mrtvol

„Herr Kopfrkingl, děkujeme vám za zatímní služby,“ řekl příchozí hodnostář tvrdě, „máte zkušenosti, mohl byste jich použít ku cti ... nemůže vám, čistokrevnému Němci, být lhostejné ... víte, co je to Anforderung an die Reinheit des Blues? Obávám se, že byste nemohl zastávat vysoký úřad, který vám chceme dát, plnit své čestné poslání, které jste si předsevzal, stát se ... kdyby ve vaší rodině byla ... jak dlouho, Herr Kopfrkingl ...“

„Devatenáct let trvá naše manželství,“ řekl pan Kopfrkingl. „Seznámili jsme se v zoo u leoparda, v pavilonu dravců. V tom pavilonu je i klec s hadem,“ řekl, „připadalo mi to vždycky dost zvláštní, že tam umístili hada, je tam dodnes, je to asi jen taková dekorace, ilustrace, pouhý doplněk...“ „Herr Kopfrkingl,“ kývl hodnostář, „my musíme v zájmu celku a svého poslání přinášet *oběti*. Chci příští týden mluvit s šéfem pražského sicherheitdienstu a sekretářem pana říšského protektora Boehrmannem ... Obávám se však toho, co řekne... Obávám se vskutku, že vysoký úřad byste takhle zastávat nemohl...“ a hodnostář se usmál na Ernu a plavovlásky, i na tu, jež byla jako anděl a prvotřídní herečka, a pak Kopfrkingl se také usmál na Ernu a plavovlásky, ta, jež byla jako anděl a prvotřídní herečka, se mu náhle opřela o rameno, a pak ... pak Kopfrkingl řekl:

„Mohu se přece dát *rozvést*, pánové.“

(...)

Když se zvedli z křesel, Willi a Erna se zastavili s panem Kopfrkinglem před jedním nádherným obrazem nahé ženy, který visel na opačném konci sálu, než byl pult s koňaky a vínem, a Willi, kterému sluha podal zelený klopený klobouk se šňůrou, řekl:

„Ano, bylo by to nejrozmumnější. Dát se rozvést. Můžeš se přece oženit znovu. *Ještě jednou*, ne?“ řekl, pohlédl na Ernu a ta kývla, „ale hlavně by měla Lakmé pochopit, že si nezaslouží s tebou žít. Že se to neslučuje s tvou ctí. Se ctí nacionálně socialistického člověka. Pamatuješ si, jak jednou ten váš doktor Bettelheim ...“ řekl a pohlédl na obraz nahé ženy, „se zajímal o její zdraví ... sám jsi mi to říkal, ovšem, teď už asi chápeš. Je to zvrhlost, Karl ...“ Pak řekl: „Čeká ji, Karl, mnoho strastí ...“

FUKS, Ladislav a JISKROVÁ, Jaroslava, ed. *Spalovač mrtvol*. 2. vyd., v MF 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1983. s. 128-129

1. Určete literární druh ukázky.
2. Vypište z ukázky klíčová témata. Určete druh kompozice ukázky.
3. Pan Kopfrkingl by mohl mít dle slov hodnostáře problémy kvůli židovskému původu své ženy. Na internetu vyhledejte, jak je v norimberských zákonech definována židovská osoba (např. <http://klempera.tripod.com/nzakon3.htm>).
4. Provedte lexikální a syntaktický rozbor ukázky.
5. Vyhledejte pasáže, ve kterých je použitý slohový postup:
a/ popisný
b/ vyprávěcí.

Řešení:

1. epika, próza
2.
 1. hodnostář se obává, že by pan Kopfrkingl nemohl zastávat důležitý úkol, ač k tomu má předpoklady
 2. důvodem je manželka pana Kopfrkingla
 3. pan Kopfrkingl vzpomíná na seznámení se svou ženou
 4. pan Kopfrkingl navrhuje, že se rozvede
 5. Willi mu tento názor schvaluje a dodává, že si Lakmé nezaslouží s panem Kopfrkinglem - Němcem žít
- 3.

Nařízení k zákonu o říšském občanství

§ 2

(2) Židovským míšencem je ten, kdo pochází od jednoho nebo dvou prarodičů, podle rasy plně židovských, není-li podle § 5, odst. 2, židem. Za plně židovského se bez dalšího pokládá prarodič, když příslušel k židovskému náboženskému společenství.

§5

(1) Židem je ten, kdo pochází přinejmenším od tří prarodičů, podle rasy plně židovských. Platí (tu) § 2, odst. 2, věta 2.

(2) Za žida se také pokládá státní příslušník, je-li židovským míšencem, pocházejícím od dvou plně židovských prarodičů,

- a) když v době vydání zákona příslušel k židovskému náboženskému společenství nebo potom do něho byl přijat,
- b) když v době vydání zákona byl v manželství se židem nebo potom do něho vstoupil,
- c) když pochází z manželství se židem ve smyslu odstavce 1, jestliže bylo toto manželství uzavřeno za účinnosti zákona o ochraně německé krve a německé cti ze dne 15. září 1935,
- d) když pochází z mimomanželského styku se židem ve smyslu odstavce 1 a narodil se nemanželsky po dni 31. července 1936.

4.

lexikální rozbor: neutrální slovní zásoba (např. nemůžeme), knižní slovní zásoba (např. ku), vlastní jména (např. Kopfrkingl, Willi), cizí slova (např. Herr), termíny (např. zoo, říšský protektor), přirovnání (byla jako anděl a prvotřídní herečka) aj.

syntaktický rozbor:

věty jednoduché (např. *Mohu se přece dát rozvést, pánové.*), souvětí (např. *Obávám se vsutku, že vysoký úřad byste takhle zastávat nemohl...*), větný ekvivalent (*Ještě jednou, ne?*), věty podle postoje mluvčího: věty oznamovací (např. *Ano, bylo by to nejrozumnější.*), tázací (*Ještě jednou, ne?*) aj.

5.

a/ popisný – např. V tom pavilonu je i klec s hadem ...

b/ vyprávěcí – např. „Devatenáct let trvá naše manželství,“ řekl pan Kopfrkingl. „Seznámili jsme se v zoo u leoparda, v pavilonu dravců...“

Zdroje:

FUKS, Ladislav a JISKROVÁ, Jaroslava, ed. *Spalovač mrtvol.* 2. vyd., v MF 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1983. s. 128-129

<http://klempera.tripod.com/nzakon3.htm>

Pokud není uvedeno jinak, jedná se o autorskou práci.